

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De cortinis et sagis. Ca. liij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Libri Exod.

De distinctione tabernaculi et utroque velo. **Ca. LIII.**

Tabernaculum hoc

distinctum erat in duas partes. Posterior pars ad occidentem, et cubitum pertendebat, et ita quadrata erat in longum, scilicet et in latum et in altum, et cubitum. Hec pars adytum dicebatur, vel sanctum sanctorum, vel sanctuarium sanctuarium: vel sancta sanctorum. Anterior pars ad orientem, et cubitum pertendebatur: que communis erat sacerdotibus, et hoc dicebatur sanctum vel sancta: vel sanctuarium. Respectu huius posterior dicebatur sanctum sancti: quasi consecutum sancti: ut dicitur seculum seculi. Vel sanctum sancti, id est sanctus sancto: ut dicitur. Dominus domus: vel rex regum. Ad alteras utrasque partes separandas posite erant in medio quattuor columnae de lignis sethim decoratae: capita habentes aurea: et bases argenteas. Tamen Iosephus dicit quattuor fuisse tabulas ad modum altaris operatas: equaliter a se invicem distantes: inter quas tres angustae patebant ingressus. Super capita vero columnarum suppositae erant duo vectes decem cubitorum a pariete in pariete protensi, in quibus per circulos aureos immixtum dependebat velum ante quattuor columnas extensum, quod dicitur in omni parte scilicet decem cubitorum: ut ex omni parte prohiberet aspectum interiorum. Erat autem velum factum de bysso retorta: quod est generis lini candidissimi et mollissimi, et de hyacintho et purpura et cocco bis tincto, id est de filis setis: hyacinthini purpurei et coccoini coloris, opere plumario posita, id est opere acupictio. Pluma enim lingua quadam acus dicitur, scilicet egyptiorum, quorum sunt diverse lingue sicut grecorum. Hoc genus veli vulgo bisstratum dicitur quasi bisstratum. Primum ei fit tela cum acu opere manuali subternunt diverse picturationes. Sunt qui dicunt opus plumarum a similitudine avium, quibus superaddita est plumarum varietas. Idem opus dicitur etiam polymitum, a poly quod est multum, pro multitudine picturarum. Erat autem hoc velum pulchra varietate contextum ex universis: ut ait Iosephus floribus: quos signavit humus, et alios picturis quas poterant interficere pictores: propter autem malum formas. In ingressu vero tabernaculi quatuor columnae erant de lignis sethim decoratae: capita habentes aurea, bases vero

enae: super quas duo vectes, vel unus decem cubitorum pertendebat a pariete in pariete. In utroque capite sui utriusque parietis insertus ad modum trabis in domo: a quo dependebat alium velum per circulos aureos insertum ad modum prioris operatum. Sed secundum Iosephum utriusque ad medietatem columnarum dependebat: tegens eas per quatuor cubitos, reliqui quatuor versus ad terram ad ingressum sacerdotum patebant. Super velum vero dicitur altam cortinam laneam suppositam versus ad terram pertingentem, funibus per anulos eam ducentibus et retrahentibus: ut in diebus festis reducta preberet aspectum tabernaculi. In aliis diebus superducta prohiberet aspectum: precipue cum nubilum videretur. Textus enim fortis erat et facile laborem sustinebat: et in ingressu repleta Salomonis sillem dicitur fuisse appesam. Erat enim interiori sanctuario arca foederis cum his quae in ea reposita dicitur, et cum his quae erant ei supposita. In anteriori quoque candelabum ad austrum mensa ad aquilonem. In medio autem velum non longe ab adyto altaris aurei: quod etiam Iosephus thuribulum aureum vocat, de quo post dicemus.

De cortinis et Sago. **Capitulum LIII.**

Textum tabernaculi

culi non concameratum, id est recurvum: sicut in ecclesiis, sed planum ad modum palestine fuit quattuor operimentis aptatum. Primum operimentum fuit cortina decem, que etiam vela vel tentoria vel quatuor tabernaculum vocant: quae erant factae de quattuor predictis coloribus opere plumario. Longitudo cortinae unius erat, scilicet xvij, cubitorum, latitudo quattuor, quae quinquemutuo sibi iungebantur et quatuor similiter: ut quasi due cortinae ex quibus sibi coniunctis redderent. Iungebantur autem ansulis hyacinthinis: quae in vno quoque latere cortinarum disposite altera contra alteram veniebant, et binae anulo aureo colligabantur, sicut ad ornamentum colli fibulae argenteae vel aureae: utriusque oram capitum solent colligare. Dicit tamen Iosephus: anulis aureis et vincinis eas fuisse iunctas. Secundum operimentum erat saga ciliicina, quae et vela vel capillaria quatuor vocant, que de pilis caprarum quos capillos quandoque dicimus: ad differentiam lane ovium facta erant, de quibus et ciliicia fiunt. Unde et illa saga ciliicina dicta sunt: que pro asperitate saga

Historia

dicebant. Unde et quosdam pannos asperos sagias dicitur. **U**t forte ex quadratura saga dicta sunt. **U**n et militare palium a gallis inuentus: quia quadratum erat sagum dictum est. **Q**uod tamen ex aspero flectat panno et tra aeris intemperiem: et potuit dici sagum. **E**rat autem saga hec, xij, longitudo sagi unius habebat cubitos, xxx, latitudo quatuor, et erat, v, sibi mutuo iuncta, ut quasi unum sagum facerent, et alia sex quasi in unum sagum iuncta. **I**ungebant autem anulis aureis insertis anulis se venientibus. **A**ntum autem singule cortine vel saga sibi invicem ita copularuntur: an, vij, cortine sibi consue filio inseparabiliter in unam cortinam iuncte erant: et alie quinq; similiter, et ad tegendum tabernaculum: hec due magne cortine tamen anulis et anulis iungerentur, non elucet.

De modo tegendi secundum Bedam.

Capitulum. LV.

Quomodo vero

Quod ex his tegebatur tabernaculum videmus per Bedam. **S**ecundum Bedam aptendebantur decem cortine, sibi copulate per transversum scilicet tabernaculi, totum operientes tabernaculum, et descendentes per latera uno cubito distabant ex omni parte a terra. **E**t quia simul iuncte, xl, cubitos implebant, longitudinem tabernaculi: que erat, xxx, cubitorum tegebant. **E**t, v, cubiti dependebant iuxta latus occidentale, alii quinq; tamen descendebant ante aperturam que erat ad orientem. **T**amen ne in compositis penderent utrobique cortine transgredientes duo magna latera tabernaculi usque in medium aperture traherentur ibique mutuo iungerentur, et similiter in latere occidenti. **E**t ita ex omni parte tabernaculi erat tectum cortinis, uno tamen cubito circa terram et

Nota quod alie quinq; cub. de. iij. Non ideo hoc dicitur: quoniam per totam partem occidentalem simul et orientalem dependeret quinq; cubiti, sed quod illa pars cortine que dependebat in lateribus respectu longitudinis tabernaculi erat tamen quinq; cubitis, sed respectu latitudinis erat novem cubitis. **I**deoque contingebat quod cum iunctis cubitis hinc et inde venientibus etiam in his duabus partibus occi-

omni parte non videntur. **S**upponebantur saga similiter per transversum, sed que erant, xxx, cubitorum per latera descendebant usque ad terram, et ita cubiti cortinis non velatum ipsa velabant. **S**ed quod ex transversum, xl. cubitos habebant cum essent xij, simul iuncta, et unum quodque erat quatuor cubitorum, longitudinem tabernaculi, xxx, cubitis tegebant de, xliij, que superant, vij, descendebant ad occidentem, et vij, ad orientem. **P**artes pro saga que superant pendentia iuxta latera duo magna usque ad terram ex utraque parte reducebantur ad tegendum introitum orientales. **S**ed que vij, cubiti ex utraque parte veniebant, in spacio pro introitus decem tamen erant: superiebatur sagum. **U**el forte in summitate cuiusque duo cubiti retro plicati consuebant instar orarum vestimenti, et tunc ex equo venientia saga de lateribus in medio introitus copulabantur in eodem loco in que cortine: et similiter in latere occidentis. **P**ropter huiusmodi superiorem vel replicatorem sagorum dicit Beda primo dixisse dominum moysi, **S**extum sagum in fronte tecti duplices, id est, dimidium sagum quod excedit cortinas in introitu superiorem vel replicabis. **E**t post planum addidit, quod superest in sagis, id est, unum sagum quod amplius est ex medietate operis posteriora tabernaculi, id est, latere occidentis. **D**uplicabantur autem ita ut impetuum ventorum possent sustinere, et secundum hanc dispositionem tabernaculi ex omni parte tegebatur sagis usque ad terram: et nihil ex eo videretur, et tentorium quod erat in introitu preciosum: inutiliter ibi erat, et cum sacerdotes intrabant tabernaculum, vel necesse erat attollere saga et cortinas ut subintraret: vel in medio iungerentur vinculis et anulis ad introitum eorum dissoluebantur.

Josephus aliter,

Ca. LVI.

Lia est iosephi

A dispositio: cuius sentit Origenes et videtur probabilior. **A**it enim, x, cortinas sibi mutuo iunctas: ut dicitur est a fronte tabernaculi super introitum excedi per transversum et tegere totum tabernaculum, et descendere iuxta latus occidentis usque ad terram. **I**ntroitus pro non tegi aliquid parte cortinarum: cum primum velum haberet. **S**icut et de sagis totum dicitur operi tabernaculi: excepto introitu. **S**ed quod duo cubiti sagorum